من احیا لیلة القدر حول عنه العذاب الی السنة القابلة

کسی که شب قدر را زنده بدارد، عذاب تا سال آینده از او روی می گرداند.

فصل نهج‌البلاغه

شرحی با محوریت رسالت انسانی و شخصیت امام علی(ع)

ترجمه و تفسیر نهج‌البلاغه، عنوان شرح ۲۷جلدی علامه محمدتقی جعفری، عالم فیلسوف و فقیه معاصر است. جعفری که در سال ۱۳۷۷ درگذشت نگاشتن این تفسیر را از نیمه دوم دهه ۱۳۵۰ شمسی آغاز کرده بود ولی به علت درگذشت او این شرح ناقص ماند و فقط توانست تا خطبه ۱۸۵ را شرح کند.

به گزارش ویژه‌برنامه تلویزیونی «سوره؛ فصل نهج‌البلاغه» دغدغه اصلی محمدتقی جعفری در بسیاری از آثارش انسان، انسانیت و حیات معقول انسانی است. بر این اساس می‌توان تفسیر او از نهج‌البلاغه را تفسیری با محور انسان و مسائل انسان دانست. با تکیه بر همین رویکرد است که جعفری برای جلد نخست کتابش که مقدمه همه مباحث او است، عنوان «رسالت انسانی و شخصیت علی(ع)» را انتخاب کرده است. بحثی بسیار مفصل درباره انسان با نگاهی به شخصیت امام علی(ع) از زاویه مسائل بنیادین انسان.

جعفری در مقدمه تلاش می‌کند ویژگی‌های انسان و مسائل او را مرور کند. ادعای او آن است که انسان ۹۵۰ ویژگی اختصاصی دارد که یا وابسته به ماهیت او است یا در رابطه او با دیگران معنا پیدا می‌کند. جعفری ۶ اصل بنیادین برای انسانیت تعریف و سپس رسالت انسانیت را تبیین می‌کند. نگاهی به فهرست ۲۷ جلد تفسیر نهج‌البلاغه نشانگر دغدغه اصلی او در طول این تفسیر است. در واقع علامه جعفری تلاش کرده با گذر از روش‌های مرسوم در شرح کتاب‌های دینی که بیشتر مصروف نگاه ادبیاتی به متن و گزارش تاریخی و نزاع‌های کهنه کلامی است، تفسیری کاربردی از نهج‌البلاغه ارائه دهد و از میراث سنگین امیرالمؤمنین، پاسخی به پرسش‌های انسان امروز استخراج کند.

به عنوان نمونه در جلدهای ششم و هفتم در ذیل خطبه بیست و نهم گفتار بسیار مفصلی با محور معرفت‌شناسی، ابزار، منابع و ارزش شناخت‌های انسانی ارائه داده است. چنان‌که در ذیل خطبه ۲۶ در جلد پنجم به ارتباط تمدن، حکومت و آزادی پرداخته است. در جلد پانزدهم صفحاتی را به فلسفه و اندیشه فلسفی، تقسیمات فلسفه و مقایسه فلسفه‌ها اختصاص داده است. در تفسیر خطبه ۹۳ به فلسفه تاریخ توجه کرده و در خطبه ۹۷ تعلیم و تربیت را محور قرار داده و در خطبه اول روح و ذهن انسانی را واکاوی کرده است. با این همه، این تفسیر از مباحث اعتقادی، کلامی و توحیدی نیز به‌سادگی نگذشته و در ذیل خطبه‌های مرتبط، باور نویسنده را که نگاهی نزدیک به نگاه متکلمان و نه فیلسوفان است را پوشش داده است.

اطلاعات گسترده نویسنده و آشنایی او با مکاتب جدید و آثار نویسندگان مشهور جهان خود را در کتاب نشان داده است. مؤلف در موارد متعددی از مشاهیر بزرگ جهان یاد کرده و بریده‌هایی از سخنانشان را نقل می‌کند. به دلیل سابقه مؤلف در شرح و نقد مثنوی در موارد متعددی نیز رد پای ملای رومی و مثنوی در این کتاب دیده می‌شود. افزون بر این می‌توان گفت علامه جعفری با دسته‌بندی موضوعی آیات قرآن و استنادهای مکرر و متعدد به آن‌ها در ذیل خطبه‌ها، به نوعی یک تفسیر موضوعی نیز ارائه داده است.

از نگاه منتقدان، رویکرد جدید او به تفسیر نهج‌البلاغه این کتاب را از شرح‌های مرسوم جدا می‌کند ولی نبود انسجام و گاه بیان غامض نویسنده سبب شده این تفسیر گرانمایه کمتر مورد توجه عموم خوانندگان قرار گیرد.

به مناسبت روز نهج‌البلاغه

چرا باید نهج‌البلاغه را بخوانیم؟

به نهج‌البلاغه نیاز داریم چرا که:

۱. به ولایت امیرالمؤمنین(ع) نیازمندیم و حضرت علی(ع) براساس آیه ۱۲ سوره مبارکه یس، «امام مبین» است و خداوند سبحان همه علوم را در او جمع کرده و نهج‌البلاغه سخن چنین فردی است.

۲. امیرالمؤمنین(ع) میزان‌الاعمال است و رفتار و اعمال همه مؤمنان با اعمال و وجود نازنین آن امام سنجیده خواهد شد. از چه راهی می‌توان فهمید اعمال و رفتار و گفتار ایشان چه بوده تا اعمال خود را با او تطبیق داد؟ درست‌ترین و بهترین راه، مطالعه نهج‌البلاغه است.

۳. نهج‌البلاغه تنها کتابی است که سخنان تئوری صرف را بیان نکرده، بلکه کاربردی و قابل عمل در تمام شئون زندگی انسان و بیان‌کننده نیازهای فردی، اجتماعی، سیاسی و... است به‌طوری که هر بخش آن قسمتی از پازل زندگی بشر را تکمیل می‌کند.

۴. کتابی به‌روز است و پاسخی به تمام نیازها در ادوار مختلف زندگی بشر چه از لحاظ فردی و چه اجتماعی که منشأ فطری و حیوانی دارد.

۵. بشر عصر حاضر با اهل بیت(ع) قرن‌ها فاصله دارد و این فاصله سه بلا بر سر زندگی او آورده است: توهمات و تخیلات خود در زندگی را حقیقت دانسته، زندگی حقیقی را در زندگی افراد عنوان‌دار جست‌وجو کرده و سبک زندگی خود را غربی قرار داده است.

۶. کتاب نهج‌البلاغه در آغاز سال‌های نخست غیبت کبرای امام عصر(عج) و به منظور جبران کمبود ناشی از غیبت آن امام غایب از نظر، جمع‌آوری و تألیف شده است و این نشانگر نیازمندی همه حق‌طلبان به نهج‌البلاغه برای پی بردن به راه‌ها و روش امامان معصوم(ع) است.

۷. تبیین اسلام ناب محمدی و شناخت نبی اکرم(ص) به‌خصوص پس از تحریف سنت نبوی در ۲۵ سال خانه‌نشینی حضرت، نیازها را به نهج‌البلاغه و فرمایشات علوی که تبیین‌کننده اسلام حقیقی و معرفی‌کننده چهره نورانی نبوی است، دو چندان می‌کند.

۸. کلام امامی است که حاکم نیز بوده و امامان دیگر جز امام حسن(ع) که مدت کمی حاکم بودند، حکومت نکردند؛ بنابراین امیرالمؤمنین(ع) با دید کلی و گفتار بین‌المللی فرمایشاتی را ایراد فرمودند.

۹. کتاب دردنامه و رنج‌نامه نصرت و عدم نصرت به ولی خداست. با انس با این کتاب، گفتمان نصرت به ولی خدا قوت پیدا خواهد کرد و برای ظهور حضرت بقیه‌الله(عج) آماده خواهیم شد.

حجت‌الاسلام حسین اکبری، نویسنده کتاب «دعاهای نهج‌البلاغه» از مناجات‌های امیرالمؤمنین(ع) می‌گوید

شب رستگاریِ علی(ع)

گزیده

لحن دعاهای حضرت در اواخر حیاتشان این شده بود که من زودتر از این امت بروم چرا که این‌ها لیاقت چشیدن مزه حکومت علوی را ندارند، چرا که نتوانستند عدالت علوی را تاب بیاورند. در جای دیگری حضرت می‌گوید: شما من را برای خودتان می‌خواهید در حالی که من شما را به خاطر خودتان می‌خواهم. تا جامعه‌ای این‌طور باشد که امام معصوم را به خاطر خودش بخواهد، ظهور اتفاق نمی‌افتد. باید امام را به خاطر توحید خواست.

محسن فاطمی نژاد | پیچیدن فریاد «فزت و رب الکعبه» در محراب مسجد کوفه، لحظه استجابت دعای «أَبْدَلَنِي اللَّهُ بِهِمْ خَيْراً مِنْهُمْ وَ أَبْدَلَهُمْ بِي شَرّاً لَهُمْ مِنِّي» در حق مردمی بود که علی(ع) دیگر طاقت ماندن در بینشان را نداشت؛ و چقدر این دعا دردناک بود که زمین را از چون علی‌ای محروم کرد. در ایام شهادت حضرت مولی الموحدین امیرالمؤمنین علی(ع) و در روزی که به نام «روز نهج‌البلاغه» نام‌گذاری شده، سعی کرده‌ایم مناجات‌ها و دعاهای حضرت علی(ع) را در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین حسین اکبری، نهج‌البلاغه‌پژوه و نویسنده کتاب «دعاهای نهج البلاغه» که به‌تازگی منتشر شده، مورد بحث و بررسی قرار دهیم. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

■ **جناب اکبری، چه شد که سراغ گردآوری ادعیه نهج‌البلاغه در قالب یک کتاب رفتید؟**

موضوع کتاب «دعاهای نهج‌البلاغه» مسئله‌ای بود که در تمام سال‌هایی که در حال پژوهش حول نهج‌البلاغه امیرالمؤمنین(ع) بودم، ذهن من را به خودش مشغول کرده بود؛ اینکه اساساً چقدر محتوای این کتاب را دعاهای حضرت علی(ع) دربرمی‌گیرد و انگیزه امام از هر کدام از این دعاها چه بوده است.

همین اول کار باید به این موضوع اشاره کنم که خود حضرت علی(ع) یکی از پیشتازان و پیشوایان در دعا و مناجات است. دو تن از علمای شیعه یعنی شیخ عبدالله سماهیجی و حاج میرزا حسین نوری دعاهای امیرالمؤمنین(ع) را گردآوری کرده بودند. شیخ عبدالله دعاهای امیرالمؤمنین را مشتمل بر ۳۶۲ دعا و مناجات جمع‌آوری کرده و آن‌ها را در یک جلد به چاپ رسانده است. وقتی انسان به حجم این ادعیه نگاه می‌کند، می‌فهمد حضرت همان‌طور که امام متقین خوانده می‌شود، امام دعاکنندگان و مناجات‌کنندگان نیز هست. ما معمولاً حضرت امام زین‌العابدین(ع) را در دعا می‌شناسیم و حقیقت نیز همین‌طور است ولی باید اذعان کرد حضرت علی(ع) نیز دعاهای فراوانی دارد. همین سبب شد من شروع کنم به پژوهش در اینکه نهج‌البلاغه اساساً چقدرش دعاست؟ وقتی از این زاویه به نهج‌البلاغه نگاه می‌کردم نتایج برای خود من خیلی جالب بود. دیدم هشت خطبه امیرالمؤمنین(ع) را دعا شکل می‌دهد یعنی سیدرضی آن‌ها را به عنوان خطبه در نهج‌البلاغه آورده است در حالی که کلاً دعا هستند. این خطبه‌ها، خطبه‌های شماره ۴۶، ۷۲، ۷۸، ۱۱۵، ۱۷۱، ۲۱۵، ۲۲۵ و ۲۲۷ هستند که به نظرم خواندن دو تای آن‌ها برای شب قدر بی‌نظیر است که در ادامه اشاره می‌کنم.

■ **شیوه تدوین مضامین کتاب به‌خصوص ادعیه به چه صورت است؟**

در یک دسته‌بندی کلی دعاهای امیرالمؤمنین(ع) به دو دسته تقسیم می‌شود. نخست، دعاهای تقاضایی، یعنی حضرت در آن دعاها چیزهایی را تقاضا کرده و دسته دوم دعاهای مناجاتی است که حال و هوای مناجات دارد.

فصل‌بندی کتاب نیز به این صورت است که در فصل اول عنوان را «شناخت امیرالمؤمنین(ع)» تعریف کرده‌ام، چرا که کسی که می‌خواهد متوجه شود دعای امیرالمؤمنین چه هست اول از همه باید خودِ حضرت را بشناسد. برای این قضیه، موضوع شناخت امیرالمؤمنین(ع) را مستند به روایتی از پیغمبر اکرم(ص) کرده‌ام که حضرت فرمودند: کسی جز من و تو خدا را نشناخت و مرا جز خدا و تو نشناخت و تو را کسی جز خدا و من نشناخت. به همین مناسبت گفته‌ام برای شناخت امیرالمؤمنین(ع)، اول از همه باید سراغ قرآن رفت و دید خدا چگونه حضرت را معرفی کرده است. در وهله بعد از طریق پیغمبر(ص) سراغ شناخت حضرت رفت و در مرحله بعد از طریق خودِ امیرالمؤمنین(ع) در نهج‌البلاغه تلاش کرد حضرت را شناخت.

در فصل دوم، شناخت خودِ مقوله «دعا» مورد بحث قرار گرفته است. وقتی وارد این موضوع می‌شویم، می‌بینیم خودِ دعا کارکردهای بسیار فراوانی دارد. برای تغییر دیدگاه رایجی که همه ما در خصوص دعا داریم توصیه می‌کنم مقدمه‌ای را که علامه جعفری بر یکی از کتب استاد شیخ حسین انصاریان با عنوان «دیار عاشقان» نوشته‌اند بخوانید. اگر بخواهم به‌طور خلاصه به معنا و کارکردهای دعا اشاره کنم باید بگویم دعا دو معنا دارد: اولین معنا «خواندن» و دومی «خواستن» است. در معنای اول دعا، اهل بیت(ع) زیاد دعا کرده‌اند. به تعبیر شهید مطهری، بیشتر اهل بیت(ع) دعا به معنای خواندن داشته‌اند چرا که همین خواندن خداوند و نام بردن اسامی خدا برایشان خیلی لذت‌بخش بوده است.

پس از پرداختن به شناخت امیرالمؤمنین(ع) و خود مقوله دعا در دو فصل ابتدایی این کتاب، در ادامه به دعاهای امیرالمؤمنین(ع) در نهج‌البلاغه پرداخته شده است. سه فصل آخر به دعاهای حضرت در خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌ها اختصاص دارد.

■ **به کارکردهای دعا اشاره کردید، این کارکردها چه هستند؟**

در بیان کارکردهای دعا باید گفت دعا یک عبادت است. همان‌طور که در آیه ۶۰ سوره غافر می‌خوانیم «ادعونی استجب لکم» یعنی مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم، در ادامه خداوند با عتاب می‌فرماید: «الذین یستکبرون عن عبادتی» یعنی هر کسی از عبادت من روی‌گردانی کند؛ بنابراین خودِ خداوند از دعا کردن به عبادت تعبیر می‌کند. در روایات هم آمده «الدعا مخ العباده» یعنی دعا مغز عبادت است چرا که عبادت چیزی جز اظهار فقر و نداری به درگاه الهی نیست. کارکرد دیگر دعا، اعتقادی است. چه کسی دعا می‌کند؟ کسی که به علم و قدرت خداوند اعتقاد دارد. به عبارت دیگر دعا از سویی نشان از اعتقاد دعاکننده است و از سوی دیگر، این اعتقاد را به خداوند ثابت و محکم می‌کند چرا که دعاکننده خودش را به‌واسطه دعا به یک بی نهایت متصل می‌کند. سومین کارکرد، روحی و روانی است. اینجا نیز به اعتبار قول خداوند در قرآن کریم یعنی «الا بذکر الله تطمئن القلوب» جز با خواندن خداوند، آرامش و اطمینان خاطر برای انسان حاصل نمی‌شود. کارکرد چهارم، کارکرد تقربی است. امام صادق(ع) به یارانش فرمود: «علیکم بالدعا فانکم لاتقربون الی الله بمثله» یعنی هیچ چیزی مثل دعا شما را به خداوند نزدیک نمی‌کند چرا که به‌واسطه دعا به خداوند اظهار فقر می‌کنید. آیه ۷۷ سوره فرقان نیز می‌فرماید: بگو ای رسول خدا اگر دعای شما نبود، خداوند به شما اصلاً اعتنایی نمی‌کرد. پنجمین کارکرد دعا، کارکرد دفاعی است. پیغمبر اکرم(ص) می‌فرماید: «الدعاء تِرسُ المؤمن» دعا سپر و حفاظ مؤمن و سلاحی برای مقاومت در برابر انواع هواهای نفسانی و مشکلات و شیاطین انس و جن است. ششمین کارکرد دعا، تبلیغی است که بسیار مهم است. اهل بیت(ع) با استفاده از دعا تبلیغ می‌کردند؛ اوج آن برای امام سجاد(ع) است که در حالی که ۳۵ سال از تبلیغ رسمی دین محروم بود ولی با دعا مفاهیم عمیق را به مردم منتقل کرد. علاوه بر همه این کارکردها، اگر اهل بیت(ع) به دعا مشغول می‌شدند یکی از اهداف بلندشان، آموزش و تبلیغ آموزه‌های دین بود.

■ **وجه تمایز ادعیه امیرالمؤمنین(ع) آن هم در کتابی چون نهج‌البلاغه چه چیزی است؟**

هدف اصلی من در این کتاب اثبات این گزاره بود که با دعا می‌توان سبک زندگی را عوض کرد. با وجود این همه کتاب دعایی که نوشته شده چرا من سراغ نهج‌البلاغه رفتم؟ چون دعاهای اهل بیت(ع) به‌خصوص دعاهای امیرالمؤمنین(ع) ما را با نیازهای اساسی خودمان آشنا می‌کند. باید توجه داشت امیرالمؤمنین(ع) به عنوان امام مبین و میزان‌الاعمال و کسی که الگو است فلان دعا را می‌کند و این کار را انجام می‌دهد و این عبارات را به کار می‌برد؛ با چه هدفی؟ اینکه ما را با نیازهای اساسی خودمان آشنا کند. طبیعی است وقتی با خواندن و انس با این ادعیه به نیازهای اساسی خودمان پی بردیم، دعاها و خواسته‌های ما از خداوند نیز تغییر پیدا خواهد کرد؛ دیگر صرفاً از خدا نان و نمک نخواهیم خواست و به آن اکتفا نخواهیم کرد. اینجا چه اتفاقی می‌افتد؟ دعای ما که تغییر پیدا کند، آرام آرام سبک زندگیمان نیز تفاوت پیدا خواهد کرد.

همان‌طور که گفته شد دعاهای امیرالمؤمنین(ع) می‌تواند سبک زندگی یک مسلمان را دچار تحول کند. بد نیست به دو دعا در نهج‌البلاغه که به نظر من مناسب شب‌های قدر نیز است، اشاره کنم. در شب نوزدهم و بیست و یکم که به امیرالمؤمنین(ع) اختصاص دارد بد نیست خطبه ۷۸ که مناسب حال و هوای شب قدر و به‌شدت متنبه کننده است را بخوانیم. چکیده این دعا و خطبه که مختصر نیز هست، این است که امیرالمؤمنین(ع) در آن از چهار خطا از خداوند طلب آمرزش می‌کند. این چهار دعا دقیقاً مواردی هستند که ما به آن‌ها مبتلا هستیم و در این کتاب و در شرح آن‌ها نیز نوشته‌ام امیرالمؤمنین(ع) روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه این مضامین را در این دعا به کار برده‌اند. نخستین دعای حضرت، طلب آمرزش برای گناهان فراموش شده است. ما خیلی گناه کرده‌ایم که آن‌ها را فراموش کرده‌ایم ولی خداوند فراموش نکرده است. دعای دوم، طلب آمرزش برای عهدهای وفا نشده است. همه ما شب عاشورایی، شب قدری یا در مکانی مثل حرم امام رضا(ع) منقلب شده‌ایم و با خدا و امام زمان(عج) عهد کرده‌ایم ولی به تعبیر امیرالمؤمنین(ع)، خدا وفایش را از ما ندیده است. سومین دعا ناظر بر مخالفت باطن با ظاهر است. حضرت در این مورد از سومین چیزی که بابت آن طلب آمرزش می‌کند مخالفت باطن و ظاهر است که به عنوان یکی از مصادیق نفاق از آن یاد می‌شود. چهارمین مورد، گناهان چشم، زبان و دل است که حضرت بابت آن‌ها طلب آمرزش می‌کند.

دعای دوم، خطبه ۲۱۵ است که فوق‌العاده است. در این دعا ابتدا امیرالمؤمنین(ع) بابت ۱۰ نداشته از خداوند تشکر می‌کند. نکته جالب این دعا شاید همین باشد که ما معمولاً به داشته‌هایمان توجه داریم. در پنج محور این دعا، اول از همه حضرت بابت نداشتن همین ۱۰ مورد از خداوند تشکر می‌کند. مثلاً حضرت می‌فرماید: «سپاس خدایی را سزاست که شبم را صبح نموده در حالی که نه مرده‌ام و نه بیمارم و نه اندامم بد حال است و نه گرفتار بدترین کردار خویشم و نه بی‌فرزند مانده‌ام و نه از دینم برگشته‌ام و نه منکر پروردگارم و نه از ایمانم نگرانم و نه دیوانه‌ام و نه به عذاب امت‌های پیش از خود گرفتارم». در دومین محور این خطبه حضرت پنج اعتراف می‌کند. در محور سوم، حضرت به صیغه مفرد استعاذه می‌کند. در محور بعدی یک خواسته قابل تأمل دارد و در آخرین محور دوباره به درگاه الهی استعاذه می‌کند ولی این‌دفعه به صورت جمع.

■ **با توجه به حال و هوای این شب‌ها و ایام شهادت امیرالمؤمنین(ع)، از حیث زمان‌بندی، مضمون دعاهای حضرت در اواخر حیاتشان چه تفاوتی با پیش از این مقطع دارد؟**

همان‌طور که گفتم در فصل سوم کتاب به صورت مفصل به این موضوع پرداخته شده و دو نوع دعاهای تقاضایی و مناجاتی حضرت مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. دعاهای تقاضایی چهار دسته هستند که نخست درخواست‌های مادی، دوم درخواست‌های معنوی، سوم دعا برای رسول خدا و چهارم درخواست‌های سیاسی و اجتماعی است. در درخواست‌های سیاسی و اجتماعی و دعاهای این دسته، چون اواخر حیات امیرالمؤمنین(ع) واقعاً خون به دل حضرت کرده بودند، حضرت رهایی خودشان را از دست مردم از خدا خواسته بودند.

نهج‌البلاغه بهترین کتاب برای گفتمان نصرت ولی خداست چون ۲۵ سال مردم می‌گفتند فقط حیدر امیرالمؤمنین است ولی همین که حضرت به حکومت رسید، دیدند عدالت علوی در اوج است و طاقت نیاوردند. امیرالمؤمنین به این‌ها گفتند زمستان به جنگ بروید، به تعبیر خود امیرالمؤمنین(ع)، سپاهیان گفتند سرد است، حضرت امر کردند تابستان به جنگ بروید، گفتند گرم است. در بهار دستور دادند، این‌طور بهانه آوردند که فصل کاشت است، برای پاییز نیز فصل برداشت را بهانه کردند. خون به دل حضرت کردند. باید دقت کنیم وقتی امیرالمؤمنین(ع) به حکومت رسید همان‌هایی که «اللهم عجل لولیک الفرج» می‌خواندند، مقابل حضرت ایستادند و حرفش را گوش ندادند. ما اگر می‌خواهیم گفتمان نصرت راه بیندازیم و بگوییم به ولی خدا امام زمان(عج) کمک کنید، بهترین کار، ترویج نهج‌البلاغه‌خوانی است. بگوییم یک امام آمد و زمام امور را هم به دست گرفت ولی خون به دل او کردند. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، نهج‌البلاغه آیین‌نامه زندگی مهدوی است. ما اگر می‌خواهیم برای ظهور آماده شویم، راهش این است که نهج‌البلاغه بخوانیم تا برای پذیرش عدالت امام زمان(عج) آمادگی کسب کنیم.

وقتی تفکر امت عوض شد، کشاکش امت با امام شروع شد. امام چیزی را مطالبه می‌کرد ولی امت دنبال خواسته خودش بود. به همین دلیل خود حضرت در اوایل خطبه‌ها می‌فرمایند من شما را از بس موعظه کردم، خسته کردم و شما نیز مرا از بس به حرف من گوش ندادید، خسته کردید. در این کشاکش که خواسته امام یک چیز و خواسته امت یک چیز دیگر شد، آن کسی که در ظاهر شکست می‌خورد امام امت است چون امام در یک مسیر تنها می‌ماند. در آن موقعیت و در اواخر، دعای حضرت این بود که «خدایا من را از این امت بگیر». در خطبه‌ها هست که حضرت دیگر خیلی از مردم خسته شده بود. حضرت می‌گوید در خواب پیغمبر را دیدم که گفت این‌ها را نفرین کن و آنجا بود که امیرالمؤمنین(ع) فرمود: «خدایا من را از این امت بگیر».

لحن دعاهای حضرت در اواخر حیاتشان این شده بود که من زودتر از این امت بروم چرا که این‌ها لیاقت چشیدن مزه حکومت علوی را ندارند، چرا که نتوانستند عدالت علوی را تاب بیاورند. در جای دیگری حضرت می‌گوید: شما من را برای خودتان می‌خواهید در حالی که من شما را به خاطر خودتان می‌خواهم. تا جامعه‌ای این‌طور باشد که امام معصوم را به خاطر خودش بخواهد، ظهور اتفاق نمی‌افتد. باید امام را به خاطر توحید خواست.

راس السنة لیلة القدر یکتب فیها ما یکون من السنة الی السنة؛

آغاز سال (حساب اعمال) شب قدر است. در آن شب برنامه سال آینده نوشته می شود.

آگهی ابلاغ اوراق مالیاتی

در اجرای مادهٔ ۲۰۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ بدینوسیله آگهی اوراق مالیاتی با مشخصات زیر به مؤدیان نامبرده ابلاغ می گردد تا در زمان و مکان تعیین شده مراجعه و نسبت به رفع اختلاف احتمالی برابر مقررات اقدام نمایند، بدیهی است در صورت عدم مراجعه طبق موازین قانونی رفتار خواهد شد.

روابط عمومی اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی (سامانه ارتباطات مردمی ۱۵۲۶)